

רבי עקיבא איגר [על המשניות] מקשה, מדוע יש צורך ללימוד מיוחד שצרה אוסרת את צרתה בנפילתה השניה, והרי כל צרת ערוה בנפילתה השניה, כיון שהיא פטורה מן היבום והחליצה, היא אסורה באיסור ערוה של אשת אח שלא הותר ליבום. ומילא, צרתה היא "צרת ערוה" של אשה האסורה באיסור אשת אח שלא הותר ליבום.

ואם כן, אין צורך ללימוד מיוחד לפוטרה מדין "צרת ערוה", שהרי יש לפוטרה מכח היותה "צרת ערוה" של אשת אח! ?

הרי שלמד רבי עקיבא איגר, שזה שצרת ערוה בנפילה שניה אינה מתייבמת, זה מכח היותה ערוה אשת אח שלא הותר ליבום, ולא מחמת שם "צרת ערוה" שעליה. ולכן הוא הקשה שתפטר מכח היותה ערוה של אשת אח גם את צרתה, ולמה הוצרכנו לימוד מיוחד של צרת ערוה.

אך החזון איש [אבן העזר סימן קל ט], מתרץ את קושיית רבי עקיבא איגר, שצרת ערוה אינה נפטרת מכח היותה ערוה אשת אח שלא הותר ליבום, שהרי מצד היותה אשת אח אין חסרון בנפילתה, אלא רק מחמת היותה צרת ערוה.

וחסרון זה של היותה צרת ערוה הוא המונע את יבומה אפילו בנפילתה בפעם השניה מהאח השני, ולא איסור ערוה אשת אח של הראשון.

וכיון שאין בצרת ערוה חסרון של ערוה אשת אח המונע את היבום בנפילתה השניה, מהאח השני, אלא שהתורה מנעתה מיבום מחמת היותה צרת ערוה, הרי אילולי שהיתה התורה מחדשת שדין צרה הוא כדין ערוה לפטור את צרתה, לא היינו אומרים זאת מעצמנו.

ולכן בא הפסוק של צרת ערוה, ללמדנו כי דין צרת ערוה הוא כדין הערוה, לגבי פטור

צרה של צרת ערוה.

ומוכיח החזון איש את יסוד הדין, כי זה שצרת ערוה בנפילה שניה, מהאח השני, אינה מתייבמת, הוא דוקא מחמת היותה צרת ערוה, ולא משום ערוה אשת אח שעליה:

כי הרי בכל פעם שאחד האחים מייבם את היבמה, נפקע אז שם אשת אח מהראשון רק כלפיו ולא כלפי שאר האחים. ובכל זאת אם מת האח המייבם, חוזרים ומייבמים את אשתו, ואין מניעה ליבום השני מחמת שם אשת אח של הראשון.

וטעמו של דבר: היות והיבום משמעותו כאילו קם היבם במקום המת ומשלים את אישות המת, לכן נחשב היבום של היבם השני בנפילה השניה כאילו הוא עצמו יבם אותה בנפילה הראשונה מהאח הראשון. ולכן אין שם אשת אח של הראשון יכול להחשב כלפיו כערוה המונעת את היבום.

וכל זה אמור אם היתה היבמה ראויה לאח שבא לייבם אותה בנפילה השניה גם בעת הנפילה הראשונה.

אך אם בנפילה הראשונה היא היתה אסורה עליו מפני היותה צרת ערוה, ולא היתה ראויה אז ליבום, הרי שוב אינה יכולה להתייבם בנפילה שניה. לפי שאין היבום עתה יכול להחשב כאילו עושה היבם השני את היבום הראשון, שהרי ביבום הראשון היא לא היתה ראויה להתייבם לו, מחמת היותה אז צרת ערוה.

ונמצא שעתה, בנפילה השניה, היא מנועה מיבום רק מחמת היותה אסורה בפעם הראשונה מחמת צרת ערוה, ולא מחמת שם ערוה אשת אח שעליה, כי גם בפעם הראשונה וגם בפעם השניה לא היה זה איסור ערוה אשת אח המונע את היבום, אלא רק היותה צרת ערוה.